

Lemna minuta Kunth, nový adventívny hydrofyt vo flóre Slovenska

Lemna minuta Kunth, a new adventive hydrophyte in the flora of Slovakia

¹VIERA FERÁKOVÁ & ²VLASTA ONDERÍKOVÁ

¹Katedra botaniky PríF UK, Révová 39, 811 02 Bratislava

²Hydrotechnológia, s.r.o., Radlinského 33, 811 07 Bratislava

The first record for of the adventive hydrophyte of American origin *Lemna minuta* Kunth for Slovakia, having been already reported from several European countries, is published and shortly commented.

V jeseni minulého roku priniesla V. Onderíková z lokality Stabilizačná nádrž v čističke odpadových vôd pri Svätom Juri vo vzorke vodných makrofytov spolu s exemplármi druhu *Lemna minor* i veľmi drobné žaburinky, ktoré V. Feráková určila ako *Lemna minuta* Kunth, syn. *L. minuscula* Herter, *L. minima* Philippi (navrhovaný slov. názov žaburinka najmenšia), v Európe sa šíriaci neofyt, domáci v miernom pásme Severnej a Južnej Ameriky. Pretože druh nebol doteraz z územia Slovenska udávaný a išlo, ako to v prípade žaburínok obyčajne býva, o sterilné exempláre, konzultovali sme správnosť determinácie s kolegami RNDr. Š. Husákom, CSc. z Hydrobotanického oddelenia Botanického ústavu AV ČR v Třeboni a RNDr. H. Oťaheľovou z Botanického ústavu SAV v Bratislave. Obaja sa zhodli v názore, že ide o uvedený taxón. Za potvrdenie determinácie ako aj pomoc pri excerpácii literatúry o sledovanom druhu im vyjadrujeme vďaku. Herbárový materiál *Lemna minuta* je uložený v zbierkach Katedry botaniky Prírodovedeckej fakulty UK (SLO).

Lemna minuta dosahuje veľkosť iba 1-2 (3) mm (vo vzorke prevládali exempláre 1,5×1 mm veľké). V širšej polovici na vrchole mierne končitého, sýto zeleného, na povrchu lesklého stonkového článku („lístku“) je málo výrazná jedna žilka (na rozdiel od 3-5 žiliek pri *L. minor*) a koreň je nanajvýš 1 cm dlhý (cf. Adler et al. 1994, Casper & Krausch 1980).

Históriu sekundárneho výskytu druhu v Európe podávajú Preston & Croft (1997). *Lemna minuta* charakterizujú ako rastlinu stojatých alebo pomaly tečúcich vôd, kde rastie obyčajne spolu s *L. gibba*, *L. minor*, niekedy i s *Azolla filiculoides*, *Spirodela polyrrhiza* a *Riccia fluitans*. Dobré znáša zatienenie a darí sa jej i v nádržiach obklopených stromami.

Floristické údaje o makrofytoch i helofytoch z okolia stabilizačnej nádrže pri Svätom Juri z obdobia spred 10 rokov obsahuje práca Onderíková et al. (1987), v ktorej sa z leta r. 1986 na lokalite udáva iba *Lemna minor* a *L. gibba* s pokryvnosťou 40%. Podrobnejšie informácie o tomto neofytnom taxóne spracujeme v ďalšom príspevku.

Literatúra

- Adler W., Oswald K. & Fischer R. (eds), 1994: Exkursionsflora von Österreich. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart, Wien.
- Casper S. J. & Krausch D. 1980: *Pteridophyta* und *Anthophyta* [Wasser- und Sumpfpflanzen Mitteleuropas]. - In: Ettl H. et al. (eds), Süßwasserflora von Mitteleuropa. 23. G. Fischer Verlag Jena.
- Onderíková V., Husák Š. & Ořahel'ová H. 1987: Využívanie makrofyt pri čistení a dočísťovaní odpadových vôd SSR. pp. 101-106 - In: Sborník Vegetační způsoby čístení vody a možnosti jejich aplikace, Brno.
- Preston C. D. & Croft J. M., 1997: Aquatic Plants in Britain and Ireland. Harley Books.

Výročia osobností v roku 1998, ktoré sa zaslúžili o poznanie flóry Slovenska (pokračovanie zo str. 81)

- 10. júla 1658 - pred 340 rokmi sa narodil v Bologni Luigi Ferdinando Marsigli, taliansky polyhistor, ktorý vo svojom diele *Danubius* (1725) uviedol aj lokality rastlín zo Slovenska.
- 6. augusta 1923 pred 75 rokmi zomrel v Holičí r. kat. farár Jozef Agnelli (Baránek), botanik a šľachtiteľ. Vyšľachtil nové odrody zemiakov.
- 29. augusta 1938 pred 60 rokmi zomrel v Brne doc. RNDr. Pavol Sillinger, geobotanik, ekológ a pôdny mikrobiológ. Jeho habilitačná práca o vegetácii Nízkych Tatier má metodologický význam.
- 27. septembra 1728 - pred 270 rokmi sa narodil v Komárne jezuita Ján Grossinger, prírodovedec a pedagóg. 5. zväzok jeho encyklopedického prírodovedného diela je venovaný dendrológii.
- 10. novembra 1788 - pred 210 rokmi zomrel v Budíne Matej Piller, prírodovedec. Jeho stredoškolská učebnica *Elementa historiae naturalis* (1775) obsahuje aj botanickú časť. Narodil sa 25. apríla 1733 v Štajerskom Hradci, pred 265 rokmi.
- 10. novembra 1888 - pred 110 rokmi zomrel v Rusave (okr. Kroměříž) ev. farár Daniel Sloboda, botanik a etnograf, autor diela *Rostlinnictví* (1845).
- 20. novembra 1888 - pred 110 rokmi zomrel vo Waldenburgu (Nemecko) Viliam Rowland, lesnícky odborník, ochranca prírody. Na Slovensku pôsobil v Kremnici, Banskej Bystrici, Brezne, Bratislave a Oravskom Podzámku.
- 6. decembra 1598 - pred 400 rokmi sa narodil v Kežmarku Kristian Augustini ab Hortis, lekár a prírodovedec. Skúmal liečivé účinky živcových olejov z karpatských drevín (napr. výťažok z kosodreviny „*balsamum hungaricum*“).

Ivan Hrabovec